

amiért Borisz és a többi bolsevik harcolt, bekövetkezett: „a szocializmus nap-sugaras birodalma” valósággá lett.

Nemcsak izgalmas a regény, nem száraz csataleírásokkal teli tűzdelt: a harcokban a forradalom hős katonáinak izzó gyűlöletét a „fehérékkel” szemben és a „boldog élet” önfeláldozó szeretetét meseri en érezteti az író. Minden forradalmár tudja, miért harcol, minden szereplő szavából kitűnik az öntudat, ami segíti őket harcaikban. Nem bábok, nem az író önkényes „szülőttei”, hús-vér emberek, akik győzelemre vitték a forradalmat. Borisz alakját pompás realizmussal rajzolja meg Gajdar. A regénynek egyik legnagyobb értéke, hogy egy ember történetéből a történelem legnagyobb proletárforradalmának részleteit tárja elénk. Egyszerűen, igazi művészettel, ha szükséges izgalmasan, de sosem hatásadá-szó eszközökkel, egészséges humorral megírt regény a szovjet irodalom egyik kitűnő alkotása. A fordítás néhány apró hibától eltekintve élvezhető.

#### HIVES LASZLÓ

JORGE AMADO: ARANY GYÜ. MÖLCSÖK FÖLDJE. (Szikra)

Amado kommunista író, ez könyvének első soraiból kiderül. Uj, számunkra ismeretlen tájra, Brazíliába, a kakaó-földek vidékére visz el bennünket. A könyv a század elején játszódik le. Egyéni életéken keresztül mutatja be azt a kíméletlen harcot, amelyet a kakaóexportőrök, a kapitalizmus képviselői vívtak a feudális nagyurak, az ezredesek, a „föld urai” ellen. Amado helyesen ábrázolja azt a harcot, amely szükségszerűen a kapitalisták győzelmével végződik. De nem áll meg féltúton. Joaquim, az öntudatos kommunista munkás hangja már a jövőbe mutat.

„— A föld a hódítóké volt. Most gazdát cserélt, az exportőröké lett, de egy napon Sergio, a földnek nem lesznek urai.

Hangja a város fényei felett a csillagok felé szállt:

— sem rabszolgái —“.

A könyv cselekményekben gazdag, jól megformált írás. Alakjai hús-vér emberek, a kiélesedett osztályharc jól kiválasztott típusai. Egyedül a polgári szimpatizáns Julietta, a leggazdagabb Tude exportlőr feleségének alakja ellen volna kifogásunk. A könyvön végig húzódo erőltettkorántsem rontja le a regény értékét.

A könyv megjelenését örömmel üdvözljük, hiszen erősít minket is harcainkban az a tudat, hogy szerte a világon emberek és embertömegek vannak, akik harcolnak a szocializmusért.

B. Z.

NAGY LAJOS: KÉPTELEN TERMESZETRAJZ. (Révai)

Ez a könyv 1919—1942 között frott és különböző lapokban megjelent karcolatok gyűjteménye. Az egyes írásokban több-kevesebb humor csillan fel. De feladatunk nem az, hogy Nagy Lajos humorérzékén elmélkedjünk, hanem, hogy valójában mennyit tárt fel a Horthy-fasizmus három évtizedének borzalmából. Hiszen egyedül ez ténnyé jogosultja a karcolatok egybegyűjtését. Nagy Lajos már az előszavában kiemeli azokat a mondatokat, amelyek konkrétan feltárják a reakciós társadalom visszataszítását. Mi is találtunk jónéhányat, hogy csak a Fasiszta Kiskaté a nem-fasiszták számára, a Nyul vagy a Pony alig burkolt célzásait említsük.

„Közlekedésünk legfőbb hibája — mondhatni: a többi mind ebből ered — hogy az ellenforradalmi gyilkosok mind szabadon közlekedhetnek. Szerintem sem vonaton, sem villamoson, sem gyalog nem volna szabad közlekedniök, legföljebb a villamos alatt” — írja 1926-ban.

A kötetből jól kitűnik Nagy Lajos mély együttérzése a munkásosztály iránt, amit ír, — ha formai szempontból kifogást emelhetünk is ellene — helyes — de mennyi mindenről nem beszél! A reakciós elnyomás sötét éveiből csak nagyon keveset tudunk meg. Kétség kívül a cikkek megjelenése a múltban becsületes és bátor kiállást jelentett, mostani kötetbegyűjtését csak ez teszi jogosulttá.

#### BOZÓ LASZLÓ

BALÁZS BÉLA: EMBEREK A HATÁRON. (Szikra.)

1941 áprilisában, a szövetséges szerződések megszegése sorában is jellemzően gonosz tevékenység előestéjén a magyar-jugoszláv határon maffél nap alatt lejátszódó regény alkalmas arra, hogy a karrierista, a közösségi szempontokat semmibevevő magyar földbirtokosnak, a hitlerista hordák erőszakosságai előtt meghűnyáskodó értelmiségünknek és a fajimádó, eszközeikben nem válogató fasiszta pribékeknek aljasságait emlékeztetünkbe idézze. Mindez erős pozi-